

mnogobrojni udeležbi glavnega zborovanja Zveze v Mariboru, ki bo Velikonočni terek ob polu 10. ure. Zborovalci razmotrivajo o sredstvih za sanacijo Zavezinskih listov; tozadevne predloge in nasvete kakor tudi one, tičoč se načrta za »Poslovni red«, dobe nominirani referenti Zveze po izvoljenih delegatih pravočasno. Zaradi množine in važnosti pispisov je izostalo predavanje tov. D. Gselmana; postavi se pa na dnevni red prihodnjega zborovanja. Prihodnje zborovanje se vrši prvi četrtak meseca majnika kot izlet. Kraj izleta se še ni določil; storil bo to odbor, ko izve mnenje nekega sosednega učiteljskega društva, s katerim se stopi v svrhu skupnega izleta v stik. Pri tem zborovanju se je po precej dolgem premoru zopet pelo. Začetek je bil dober in je upanje, da se bo za naprej pelo obilo in dobro, saj imamo izvrstne pevske moči med sabo. Po zaključku zborovanja smo, kakor običajno, še dolgo ostali skupaj.

Učiteljsko društvo za laški okraj zboruje v sredo (praznik), dne 25. marca t. l., ob poldnevi uri dopoldne v šoli na Zidanem mostu.

Dnevni red:

1. Zapisnik.
2. Društvene zadeve; dopisi.
3. Volitev delegatov za Zvezo.
4. Volitev delegatov za Zavezo.
5. O načrtu za novi Zavezin poslovnik.
6. O sanaciji Zavezinega dolga in Zavezinski listi.
7. Poročilo o porabnosti Widrove in Krulčeve Začetnice. (Por. tov. Petrovič in Segula.)
8. Predlogi in slučajnosti.

Ker so nekatere točke dnevnega reda za nadaljnji razvoj naše organizacije bistvenega pomena, druge jako važne, prosimo, pripravite se na nje temeljito in ker se je sklicalo zborovanje nalašč na praznik, da se omogoči udeležba vsakemu članu, zato pričakuje zanesljivo polnoštevilne udeležbe odbor.

Trst.

Volitev odbora Učit. društva za Trst in okolico, ki je bila na slednjem zborovanju odnesena, se je vršila dne 1. marca. Predsednik tov. Ferluga prebere pred volitvami članom pismo predsednika kluba tržaških slov. poslancev, iz katerega je razvidno, da se bodo le-ti toplo zavzeli za zahteve okoliških podučiteljev in suplentov toli v mestnem svetu, kolikor v šolskem odseku.

Tov. Kleinmayr, ki je pri slednjem zborovanju (15. febr.) omenil incident med zastopnikoma podučiteljev in zastopnikom kluba trž. slov. poslancev, izjavi nato, da jemlje vsebino pisma z veseljem na znanje in upa, da bodo slov. poslanci v sličnih slučajih vedno slično postopali. Četudi bi imeli biti »sicer« drugačnega mišljenja, tvorijo vendar vsi slovenski učitelji vedno del slovenskega naroda.

Oglasi se k besedi tov. dr. Merhar. Pravi, da ga je skupina tovarišev slednjikrat kandidirala na mesto odstopivšega predsednika tov. Ferluge. Obveščen je bil sicer o tem prijateljskim potom, ali za izjavo v tej zadevi ga takrat nihče ni vprašal. Ker slednjikrat ni bilo definitivnega izida volitev, bi se morala ta danes ponoviti. Pri tej priliki pa izjavlja kategorično, da izvolitve za društvenega predsednika ne bi sprejel. Razlogi za to so različne npravi, v prvi vrsti pa je mnenja, da naj stoji na čelu učiteljskega društva tovariš učitelj, ki sam najbolje občuti vse reve stanu. Prosi tedaj, naj se ga ne kandidira več, obljublja pa vse svoje sile v prosep društva.

Više se nato volitve: Prisotnih 32 članov, oddanih glasovnih 30, med temi ena bela. S 27 do 28 glasovi so izvoljeni nato sledeči tovariši:

Predsednik: Kleinmayr Ferdo; odborniki: dr. Merhar Ivan, Danev Ivan, Kosovel Rafael, Šime Anton, Kmet Marija, Samiec Ivan, Bukovec Alojzij, Gerbec Ivan, Čok Marija, Košir Valerija; namestniki: Trobec Vinko, Humplik Marija, Furlan Davorin. Soglasno so voljeni v razsodništvo: Furlan, Pakiz Antonija, Martelanc France; kakor pregledovalci računov: Goli Rozika, Starec Ferdo.

Dosedanji predsednik tov. Stipe Ferluga se po devetletnem delovanju kakor predsednik pošavlja od tovarišev. Zeli novemu odboru vse dobro. Poudarja pa, da kljub temu, da čuti res potrebo počitka po tolikem delu, ostaja vedno zvest tovariš učiteljskega društva. (Ploskanje.)

Novizvoljeni predsednik tov. Kleinmayr omenja program novega odbora, oni program namreč, ki ga je postavila »mladina« o priliki kritike delovanja prejšnjega odbora. Če se v enem letu ne bodo videli povsod uspehi, se bodo videli brazde, kamor je »mladina« zastavila svoj plug. Upa, da se bo društvo širilo po številu, poglobilo po vsebini, t. l. duševnem delu v dru-

štvu. In zato vabi v krog tudi one tovariše, ki so danes večidel izostali, one, ki jim je morda prvi sneg že padel na glavo, a čutijo — svoja srca mlada! Odstopivšemu predsedniku izrazi zato posebno zahvalo za obljubo koncem njegovega govora. Društvenike pa pozivlja pod »novo zastavo«, kakor se je izrazil neki dnevnik — ki pa je zastava dela; kakor pes za divjačino naj bodo odboru in predsedniku za petami, da ti ne zaidejo v močvirje lenobe.

Po nekaterih točkah postranskega pomena se zborovanje zaključilo ob 12 in pol; sklicano je bilo na 10 in pol. pričelo je ob 11.

Goriško

Tolminsko učiteljsko društvo zboruje v sredo, 25. marca, ob 10. uri dopoldne v ljudski šoli pri Sv. Luciji. Dnevni red:

1. Predavanje g. ravnatelja V. Bežka: Čitanka v jezikovnem pouku. — Metodično razpravljanje štivnih koščkov.
 2. Predlogi tov. Fr. Ločniškarja o organizaciji za pospeševanje mladinske književnosti.
 3. Nasveti tov. Fr. Kašca, kako bi se sanirali Zavezinski listi.
 4. Poročilo tov. J. Rakovščka o poslovnem redu Zaveze jugoslovanskih učiteljskih društev.
 5. Ustanovitev pevskega zbora in orkestra.
 6. Slučajnosti.
- Z ozirom na predavanje g. ravnatelja V. Bežka, na primeren dan in čas upamo in pričakujemo, da se udeležijo tega zborovanja kolikor mogoče mnogo učiteljsva. Upamo pa in želimo, da nas razvesele s svojo udeležbo tudi tovariši in tovarišice iz sosednjega okraja. — Odbor.

Književnost in umetnost.

Slovenska Šolska Matica je izdala naslednje knjige: Viktor Bežek, Občno vzgojeslovje z dušeslovnim uvodom; Eliza Kukovec, Domoznanstveni pouk v ljudski šoli (konec); Luka Lavtar, Posebno ukoslovje računanja v ljudski šoli (4. snopič); dr. L. Poljanec, Flora slovenskih dežel (2. snopič); H. Schreiner, Pedagoški Letopis (XIII. zvezek.)

»Poučno-zabavna knjižnica za mladino.« Čestokrat slišimo v javnosti in med osebnim občevanjem pritožbo, da naši mladini manjka primernega čtiva poučno-zabavne vsebine. S pripovednimi spisi se še izhaja za silo, a na polju realij, na polju prirodopisja, prirodoslovja, zemljepisja in zgodovine vlada v naši mladinski književnosti zehajoča suša. Kdor prav ceni vrednost čitanja in izobraževanja mladine, bo jako obžaloval ta nedostatek in gorko želel v interesu vsestranske obče izobrazbe naše mladine, da se ta vrzel čim prej zamaši.

Iz tega vzroka je odbor Slov. Šolske Maticе sklenil, poizkusiti, kako bi se kaj obnesla »Poučno-zabavna knjižnica za mladino«. Ta knjižnica hoče v prvi vrsti ustrezati srednješolski mladini, potem učencem višje stopnje ljudske šole in nazadnje šoli odrasli mladini. Iz metodiškega stališča pa bo gotovo tudi dobro došla ljudskošolskim učiteljem in učiteljem nižje stopnje srednjih šol.

V to svrhu hočemo najprej porabiti primerne poučne spise našega starejšega slovstva. Tu se nahaja nekaj prav lepega, za naš namen dobro porabnega gradiva, ki je po knjižnicah zakopano in mladini izvečjega težko ali pa celo nedostopno. Deloma je tudi njegova jezikovna oblika kolikor toliko zastarela; treba bo torej jim obliko popraviti. Obenem pa se obrčamo s tem-le do pisateljev, ki imajo spretno pero za take spise in jih prijazno vabimo, naj posvetijo svojo zmožnost temu imenitnemu namenu in nas obilokrat iznenadijo s svojimi proizvodi. Tudi prevodi priznanih tujih pisateljev nam bodo dobro došli, ako bi nam zmanjkalo dobrih lastnih izdelkov.

Da vidimo, koliko zanimanja bi našlo naše početje, ponujamo za zdaj, tako rekoč za uvod, starejšo knjigo, ki jo pa menda malokdo ima v svoji knjižnici. Posrečilo se nam je namreč pridobiti od Slovenske Maticе knjigo »Štirje letni časi«, po E. A. Rožmablerju predelal Ivan Tušek, kolikor je je še imela v zalogi. Priznana lep in gladek jezik Tuškov je sicer tudi že tuintam malo zastarel, kar pa nikakor ne moti pri čitanju.

O omenjeni knjigi piše Tušek v predgovoru: »Štirje letni časi« so namenjeni vsem tistim Slovincem, ki so se z rastlinstvom znanstveno v šolah pečali, in tistim, ki niso imeli priložnosti, takega pouka udeleževati se. Za one bode uspešno ponavljanje, za te pa pripomoček seznaniti se z mičnim delom prirodoslovja, z naukom o rastlinstvu in nekoliko tudi z naukom o živalstvu, ki se je v poprejšnjih časih po avstrijskih šolah preveč zanemarjalo. S temi besedami je gospod poročevalec moj roko-

pis priporočal Matičnemu odboru. Posebno pa sem to cvetico iz nemškega presadil v slovenski vrt, z ozirom na naše selške učitelje in na učence srednjih šol. Selškim učiteljem naj bo tovarišica na izprehodih po polju, travnikih in gozdih, njim v pouk in tudi posredno na korist radovedni mladini. Učencem srednjih šol naj pa služi v prijeten pripomoček pri uku prirodopisja, ki se ga morajo učiti na podlagi ne popolnoma jim znanega nemškega jezika. Zato sem pa tudi dodal kazalo v treh jezikih, v slovenskem, latinskem in nemškem, da vsak lahko najde v vsakem teh jezikov popisano stvar in tudi ime njeno v ostalih dveh jezikih.

Kar tu pravi prelagatelj, radi podpisemo tudi mi od besede do besede. Osobito priporočamo knjigo učiteljem, ki počujejo prirodopisje po novejših načelih — Pouk v prirodi! — Pouk po naravnih skupinah! — Poučni izlet! — Tem-le bo knjiga izvrstno služila pri pripravi na tak pouk. V nobeni učiteljski knjižnici bi ne smela manjkati ta knjiga! Pa tudi srednješolskim knjižnicam za dijake in knjižnicam za učence višje stopnje ljudskih šol najtopleje priporočamo to knjigo.

Poučno-zabavna knjižnica bo izhajala v nedoločenih presledkih. Prvi zvezek se že pripravlja in izide v najkrajšem času. Vsebina mu bo: Ogrinec, Obrazi iz prirode.

Slovenska Šolska Matica.

Zvonček objavlja v svoji 3. letošnji števi to-le izbrano vsebino: 1. Cvetko Gorjančev: Junaški deseterci. 2. Antonija Grmkova: Naš mali Rudo. 3. Božidar Borko: Ob zori. Pesem. 4. Cvetinomiški: Lovci. 5. Iz šole domov. Podoba. 6. Stric Tine: Citati — dobro, poizkusiti — boljel (Z 10 slikami.) (Dalje.) 7. Fran Žgur: V spominsko knjigo. Pesem. 8. S. Koprivec: Naša Marijanica. 9. Mož, mačka in miš. Podoba. 10. H.: Zajokal je... 11. Vekoslav Strmšek: Učenec — tat. 12. Pouk in zabava: Uganka v uri. — Rešitev in rešilci. — Nove bolgarske poštne znamke. — Diamant, ki ne dobi kupca. — Dragoceno sadno drevo. — Najstarejša žena na svetu. — Nenavaden spomenik. — Milijonar — berač. — Prstni teden. — Kotichek gospoda Doropoljskega.

Če gospodinja ne ve, katero primes najzame k zrnati kavi, naj poskusi Kathreinerjevo Knelppovosladno kavo.

Popolnoma bo zadovoljna.

Pri postopku je paziti, prosim, na predpis za kuhanje. Dobi se povsod. Kdor hoče kaj natančnejšega štati o tej kavini pijati, naj piše Kathreinerjevimi tvornicam za sladno kavo d. dr., Dunaj I., Annagasse 8. 8.

Srednješolski vestnik.

** Za novo jubilejsko komunalno gimnazijo v Trstu Italijani že dolgo časa zbirajo denar. Dosedaj pa so nabrali šele 3693 K 60 v in 150 lir.

** Ravnateljska imenovanja na goriških srednjih šolah. Cesar je imenoval Antona Caldinija, dosedanjega ravnatelja na c. kr. učiteljsku v Gradišču, za ravnatelja c. kr. realne gimnazije z laškim učnim jezikom in dr. Gustav Hemetsbergerja, dosedaj profesorja v 13. okraju na Dunaju, za ravnatelja c. kr. realne gimnazije z nemškim učnim jezikom v Gorici.

Politiški pregled.

* Albanija. Znano je, da se Avstrija in Italija močno ruvata za prvenstvo v Albaniji. Znano pa je tudi, da od resnega do smešnega ni daleč, kar se razvidi iz naslednjega: o Božiču je obdaroval avstrijski konzul 3000 albanskih otrok s čisto novimi oblekami. Takoj na to je povabil

* Knjigo razpošilja, dokler je ne bo zmanjkalo, gospodična Vita Zupančičeva, strokovna učiteljica na kranjskem ustanovnem zavodu za gluhoneme v Ljubljani. Cena 1 K s poštnino vred. Pošlila se samo proti predplači.

italijanski konzul istih 3000 otrok in še njih starše ter obdaril otroke tudi s popolnoma novimi oblekami, staršem pa v imenu kralja Viktorja Emanuela še po 10 lir. — V Draču je lansko leto Avstrija postavila za albanske otroke novo šolo. Deca dobiva v šoli vse brezplačno: knjige, zvezke, papir, peresa itd., zraven pa še opoldne kosilo. Italija se ni dala zapostaviti. Sezidala je tudi novo šolo; tudi tam dobiva dec a vse zastoni. Pa otroci so bili že vajeni na avstrijsko šolo in jih je bilo težko dobiti v italijansko; da bi se temu nedostatk odpomoglo, pa plačuje Italija sedaj vsakemu navzočemu otroku 10 centimov na dan. Napitnina šolarjem! — Še ena smešna; angleški admiral, nadpoveljnik v Skadru, hoče odpraviti v mestu hazardne igre. Zapove, da bo vsak meščan kaznovan, ako zaigra na dan več kot 10 turških funtov. Že prvi večer zaloti policija meščana, ki se je pregrešil zoper omenjeno postavu. Hudodelnika tirajo takoj ponoči pred sodnika, ki je Francoz. »Kaj je zakrivil mož?« vpraša sodnik skozi okno. »Zaigral je 10 funtov,« je odgovor. »Torej je mož itak že dovolj kaznovan in se ga naj izpusti,« odgovori modro sodnik, zapre okno in mirno leže spat.

* V štajerskem deželnem zboru se je zavzemal poslanec Horvatek (soc. dem.), nekdanji učitelj, da bi pri nastavljanju učnih oseb soodločevali tudi krajni šolski sveti, ker so okrajni šolski sveti sestavljeni iz pripadnikov najrazličnejših političkih strank. Proti temu se pač mora ostro postaviti vse štajersko učitelstvo, zakaj potem nas bodo nastavljali župniki kakor svojčas, ker le-ti imajo odločilno besedo v pretežni večini krajin šolskih svetov.

* Madjarska vlada in Bosna. Že od začetka okupacije imajo Madjari v Bosni prvo besedo, in mi Avstrijci smo le bolj v ozadju. To se vidi še sedaj. Kupni finančni minister vitez Bilinski je namreč obljubil svoj čas, da bo imenoval nekaj domačinov na višja uradniška mesta v Bosni ako bo deželni zbor redno deloval. Sedaj gre zasedanje deželnega zbora že h koncu, a omenjenih imenovanj seveda še ni. Posl. dr. Dimović je ministra Bilinskega na to zadevo opozoril, a kakor se zatrjuje, se je ogrski ministrski predsednik grof Tisza postavil proti tej stvari. Češ, Madjari tega ne morejo pripustiti. Prav gotovo se bo tudi po njegovih volji zgodilo, in Madjari bodo tudi tukaj gospodarili po svoji samooblastni zahtevi.

* Odprava enoletnega prostovoljstva? Budimpeštanski list »Az Est« prinaša vest, da se odpravi enoletno prostovoljstvo. Dosedanji upravičenci do enoletnega prostovoljstva bodo po enem letu delali častniški izpit, drugo leto pa bodo služili kot kadeti ali praporščaki. Kdor bi izpita ne napravil, bo služil drugo leto kot podčastnik.

* Analfabetov ne sprejmejo v Ameriki. V Zedinjenih državah Severne Amerike so uvedli zakon, ki zabranja naseljevanje ljudi, ki ne znajo pisati in čitati.

* Kako je gospodaril komisar Cuvaj. Iz revizij proračunov hrvaške kraljevine za zadnja leta je povzeto, kakor poročajo listi, kako ogromne stroške je povzročil Cuvaj deželi. Za eno sobo, v kateri je bivala ga, Cuvajeva, ni šlo nič manj kot 22.000 K. Za ureditev zimskega vrta pri banki palači se je potrosilo 70.000 K itd. Cuvaj bi bil še dalje tako »gospodarila«, ako bi ne bil poslan v »zasluženi« pokoj.

Učiteljski konvikt.

Letnina za leto 1914: Janko Toman, nadučitelj v Moravčah, 2 K; Mihajl Vrbič, nadučitelj v Sodražici, 6 K; Albina in Ivan Kocijančič iz Bušče vasi, 4 K; Gr. Leonardis, nadučitelj v Krvavem potoku (Istra), 2 K; Vinko Krek, učitelj in posestnik v Trbojah pri Smledniku, 10 K; g. Joško Bergant, učitelj na Turjaku, 2 K. Hvala!

Darila: Konfekcijska trgovina Gričar in Mejač v Ljubljani, 33 K. Pri tej priliki prosimo p. i. učitelstvo, da kupuje narejene obleke pri tej tvrdki, ki podpira tudi nas. Svoji k svojim! Povodom prejema draginske doklade so darovali za konvikt: Debelak Ivan, učitelj v Šmarji pri Jelšah, 2 K; Fran Frinc, učitelj, posestnik in vinotržec v Šmarji, 1 K; Hinko Šumer, učitelj v Šmarji, 2 K; Milan Vanda, učitelj v Šmarji, 1 K; Felicita Šumer, učiteljica v Šmarji, 1 K; Ivana Zupančič, učiteljica v Šmarji, 2 K; Zofka Debelak, učiteljica v Šmarji, 1 K; Tilka Ropan, učiteljica v Šmarji, 1 K; Tomo Kurbus, nadučitelj v Slivnici, 1 K; Leo Dobnik, učitelj v Slivnici, 2 K; Ivan Stupica, učitelj v Dražgošah, 10 K mesto venca na grob dragemu prijatelju nadučitelju Jožefu Jegliču; g. Josip Pavlin, hišni posestnik v Ljubljani, je plačal iz kazenske poravnave Likar-Pavlin 50 K. Živelj darovalci in nasledniki!